

Tulppaani

KESÄN MUISTO: ruuhkaa pitkospuilla. Kuvia päiväkeskuksen kesästä s. 10.

*MUISTO KE-
SÄSTÄ: Pari
tunnelmakuvaa
perinteistä
Savion tansseista,
jotka järjestettiin
elokuussa.*

*Kuvat lähetti
Harri Nieminen*

TULPPAANI 3/2018

SISÄLTÖÄ

PUHEENJOHTAJA:

Toiminnan ytimessä
jäsenet 2

Sisarukset
tarvitsevat tukea 3

Vierailulla Kätevässä 4-5

Sidontakurssi
Seniorivanhemmat 5

Kurkistus Viitasaaren
Sateenkaareen 6-9

Joulumyyjäiset tulossa 9

Onnekas mies, kuvasatoa
päiväkeskuksesta 10-11

Keski-Suomen
Vammaispalvelusäätiö 12

Strategia 2025 12

PUHEENJOHTAJALTA

STRATEGIA 2025

Toiminnan ytimessä
jäsenet

Heippa arvoisat Tulppaanin lukijat!
Yhdistyksemme tulevaisuus on valoisa ja eloisa, kun katsomme juuri valmistunutta strategiaa, joka luotaa yhdistystämme tulevalle vuosikymmenelle.

Strategiatyössä lähdettiin perusajatuksesta, että tavoiteltavaa tulee olla ja sen saavuttamiseksi tarvitaan yhteistä tekemistä ja jäsenistön mukana olemista, osallistumista ja vuorovaikutusta.

Kaiken toiminnan ytimessä on jäsenet, joiden eteen asioita tehdään. Yhdistyksemme Visio 2025 ”Arjen kohtaamispaikka perheille - aktiivisesti verkottunut toimija” viestii yhdistyksemme tahtotilaa muuntautua läheiseksi jäsenille sekä yhteistyökumppaneille. Nyt määritelty strategia antaa tukea toimintojen kohdentamisessa ja valitussa suunnassa pysymisessä. Strategia kokonaisuudessaan on luettavissa lehden sivuilta ja jatkossa myös uudistuvilta kotisivuiltamme.

Kehitystä tapahtuu myös kotisivujemme osalta, sillä olemme käynnistäneet niiden uudistamistyön. Tavoit-

teena on luoda entistä viihtyisämmät ja informatiivisemmat sivut, joilta tarvittava tieto löytyy vaivattomasti. Myös kielen selkeyteen kiinnitetään huomiota. Uudistuneet sivut julkaistaan joulukuussa 2018 osoitteessa: www.kstuki.fi. Toivomme palautetta uusista sivuista niiden valmistumista seuraavina viikkoina voidaksemme reagoida tuoreeltaan sivujen sisältöön ja rakenteeseen.

Vuoden 2019 aikana tulemme järjestämään uusia virkistytymishetkiä uudistetun tarjonnan mukaisesti. Tarjonnassa on Perheretket, Naisten Energy-retket, Miesten Energy-retket sekä Vanhempien/Omaisten Virkistystä ja voimaa -retket. Retkitarjonnan sisällöt ja aikataulut rakentuvat loppuvuodesta 2018, joten ideoita otetaan vastaan. Yhdistyksemme tukee myös näitä uusia virkistytymisen ja voimaantumisen muotoja.

Raikasta syksyn jatkoa!

PETRI LIUKKONEN

ps. Strategiamme pääkohdat takasivulla

Tulppaani 3 • 2018

Tulppaani on 3 kertaa vuodessa ilmestyvä paikallinen julkaisumme.

YHTEYSTIEDOT 2018

Toimisto: Rivipolku 2 as 2,
40950 Muurame, puh. 050 9119899
www.kskvtukiry.org

HALLITUS 2017 - 2018

Puheenjohtaja

Petri Liukkonen
petri.liukkonen(a)elisanet.fi

p. 044 0522099

Varapuheenjohtaja

Helena Koskimies,
helena.koskimies(a)netti.fi

p. 050 3400553

Sihteeri

Olli-Pekka Haverinen
olli-pekka.haverinen(a)jkl.fi

p. 0445848364

Rahastonhoitaja

Pia Nieminen
pia.nieminen68(a)gmail.com

p. 040 837 3935

Muut varsinaiset jäsenet:

Olli-Pekka Haverinen
Maija K. Jaatinen
Helena Koskimies
Päivi Muilu
Pia Nieminen
Ritva Vihanto

Varajäsenet:

Ritva Halttunen
Sami Laine
Harri Nieminen
Anu Penttilä

Kehitysvammaisten Tukiliitto
Liittohallitus 2018 –

Keski-Suomi: Harri Nieminen
harrin60@gmail.com, p. 0400 652 336
(varajäsen Tarja Rotola-Pukkila)

Erityislasten sisaruksetkin tarvitsevat tukea ja huomiota

Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten sisarusten mielissä risteilee usein samoja ajatuksia kuin vanhempienkin: iloa, huolta, epätietoisuutta, rakkautta ja epäreiluuden tunteita.

Sisarukset ja heidän tuen tarpeensa on sekä läheisten että ammattilaisten tärkeää muistaa. Erityinen sisaruus -projekti on tuottanut tietoa ja materiaalia tueksi sisarusten huomioimiseen.

Sisaruus on usein elämän pisin ihmissuhde ja siksi jo lähtökohtaisesti hyvin erityinen. Silloin, kun jollain sisaruksella on erityisen tuen tarvetta, vaikuttaa se aina koko perheen dynamiikkaan ja tekee sisaruussuhteesta vieläkin erityisemmän. Erityistä tukea tarvitsevan siskon tai veljen tarpeista riippuen hän voi viedä normaalia enemmän vanhempien aikaa tai tuoda perheeseen monenlaista huolta. Myös sisarusten syntymäjärjestyksen määrittämät roolit saattavat muuttua, jos erityistä tukea tarvitseva on esimerkiksi isompi sisarus, mutta kehitystasoltaan pienempiä sisaruksia nuoremman oloinen.

Erityisellä sisaruudella on todettu olevan sekä myönteisiä vaikutuksia että riskitekijöitä. Erityistä tukea tarvitseva sisarus opettaa lasta usein pienestä saakka erilaisuuden hyväksymiseen ja voi kasvattaa muun muassa lapsen sitkeyttä, omaaloitteisuutta, vastuunottokykyä ja rohkeutta kohdata uusia asioita. Riskinä sen sijaan on, että sisarukset jäävät vähemmälle huomiolle ja heistä tulee liiankin pärjääviä, he eivät halua kuormittaa vanhempia enää lisää, he alisuoriutuvat

tai lapsen mieleen jää asioita, joita ei uskalla sanoa ääneen.

Erityinen sisaruus -projekti keräsi vuosina 2015-2017 kokemuksia kymmeniltä nuorilta ja nuorilta aikuisilta sisaruksilta. Näissä kokemuksissa kuului monta tarinaa, jotka on koottu Milla Bergmanin ja Marjaana Roposen tekemään julkaisuun ”Näe minutkin, kuule minuakin”. Lähes kaikki sisarukset toivat esiin ”ihan tavallista sisaruutta” -tarinan eli sen, kuinka erityinen sisaruus on aina ollut itselle tavallista. Sisaruksen erityisyyteen on tottunut ja se on osa omaa arkea. Toisaalta osa sisaruksista jakoi myös ”huomaamaton lapsi” -kokemuksia: kipeämpiä asioita, kuten näkymättömyyden, häpeän, pelon ja vaille jäämisen kokemuksia perheessä.

”Keijumaailman murtumisesta” sisarukset kertoivat erityisesti silloin, kun sisaruksen tilanne oli muuttunut äkillisesti esimerkiksi onnettomuuden tai äkillisen sairauden myötä ja turvallisuudentunne rikkoutunut. ”Olet mulle tärkeä!” on yleensä tarina, jota kaikki sisarukset lopulta korostavat. Erityiset sisarukset

ovat tärkeitä ja rakkaita, juuri sellaisinaan. Sisaruksilla voi olla siis monenlaisia tunteita, kaikki yhtä oikeita.

Sisarusten kokemuksiin vaikuttaa tutkimusten ja kokemusten mukaan se, miten asioista on pystytty perheessä keskustelemaan, kuinka paljon he ovat saaneet tietoa sisaruksen sairaudesta ja vammasta ja miten heidät on huomioitu. Sisarukset yleensä ymmärtävät kyllä, että toinen sisarus vaatii vanhemmilta enemmän, eivätkä oletakaan ajan jakautuvan tasaisesti, kunhan vanhemman huomiota saa säännöllisesti. Sisarukset toivovatkin vanhemmilta ja muilta aikuisilta mm. tietoa sisaruksen sairaudesta tai vammasta, omien kuulumisten kyselyä, pienissä arkisissa asioissa huomioimista, välillä omaa aikaa vanhempien kanssa ilman sisarusta sekä oman rauhan turvaamista erityisesti tilanteissa, joissa sisaruksella on haastavaa käyttäytymistä. Myös vertaistuki on sisaruksille tärkeää.

Erityinen sisaruus -projekti on Rinnekoti-Säätiön Noriokeskuksen, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n, Sylva ry:n

ja TATU ry:n yhteistyöprojekti, jossa on tiiviinä yhteistyökumppanina myös Leijonaemot ry. Projektia rahoittaa Sosiaali- ja Terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA Veikkauksen tuotoilla.

Vuosina 2015-2017 projektissa tuotettiin tietoa ja materiaalia, jotka on koottu osoitteeseen www.erityinen-sisaruus.fi

Nyt käynnissä olevan kaksivuotisen projektin aikana tietoa ja menetelmiä on tarkoitettu juurruttaa ympäri Suomen. Tavoite on, että läheisten lisäksi yhä useammat erityislasten ja nuorten perheiden parissa työskentelevät ammattilaiset muistaisivat huomioida myös sisarukset.

Sivuille kootut materiaalit ovat kaikkien hyödynnettävissä. Kun pupusisko sairastui -lastenkirja on hyvä keskustelun avaaja pientenkin lasten kanssa ja erityisen sisaruuden tunnekortit taas tukevat lasta ja nuorta tunteiden ja ajatusten sanoittamisessa, jonka jälkeen on helpompi jatkaa aiheesta keskustelua. Myös aiemmin mainittu julkaisu ”Näe minutkin, kuule minuakin!” on luettavissa nettisivuilla.

Jotta kaikkien lasten tasapuolinen huomioiminen arkisissa tilanteissa olisi mahdollista, on vanhempana tärkeää huolehtia myös omasta jaksamisesta. Avoimuus, puhuminen ja kaikkien tunteiden salliminen ovat tärkeitä asioita kaikkien perheenjäsenten hyvinvoinnin kannalta.

SANNA KALMARI
Erityinen sisaruus -projekti

kuva: papunet.net

Kuvassa maanantaiaamuna 8.10.2018 paikalla olleet käteväläiset.

Työvalmennuspalvelu Kätevä: Omalla polulla työhön ja toimintaan

Markkasen Villen työviikko kuulostaa monipuoliselta: Hän tekee töitä Taidekeskus Järvilinnassa kolmena päivänä viikossa ja on yhtenä päivänä työvalmennuksessa Kätevässä. Viikkoon jää vielä yksi kotipäivä, jolloin voi rauhassa hoitaa omia kotiasioitaan.

Niin Villellä kuin muillakin käteväläisillä on peruskoulun jälkeen hankittu ammatillinen koulutus. Ville on valmistunut artesaaniksi ja suuntautunut lasi- ja keramiikkataiteeseen. Hänen vahvuutensa on luovuudessa ja kädentaidoissa. Hänelle löytyi sopiva työyhteisö Järvilinnan taidekeskuksesta, josta hän on vuokrannut työtilan. Työtilan vuokraamisen on mahdollistanut Villelle myönnetty henkilökohtainen

budjetti ja se on vaihtoehto toimintakeskuksessa tapahtuvalle työ- ja päivätoiminnalle. Oman taiteen, omien keramiikkatuotteiden, myymisen mahdollistaa osuuskunta, johon Ville kuuluu.

Villen niin kuin muidenkin aikuisen oma polku kohti työllistymistä ja mielekästä tekemistä voi olla hyvin persoonallinen. Työvalmennuspalvelu Kätevässä tukea tarvitseva aikuinen voi ohjaajien ja muun tukiver-

kostonsa kanssa suunnitella yksilöllisesti omannäköistä ”työllistymispakettia”. Kätevässä kaikilla valmennettavilla on tavoitteena työllistyä avoimille työmarkkinoille ja valmennukseen käytetään yksilöllisesti tarvittava aika. Ismo Pärssinen ja Tuomo Tamminen ovat siinä vaiheessa omalla polullaan, että heidän kanssaan etsitään sopivaa työtä. Ismo on ollut työharjoittelussa S-marketissa ja seuraava

harjoittelupaikka on Lidlissä. Tuomolla on puualan koulutus ja hänen kanssaan etsitään työharjoittelupaikkaa rautakaupasta. Ryhmän toinen Ville, Ville Virtanen, on ollut töissä Könkkölän tilalla (Green care -keskus). Hänelle oli löytynyt työpaikka, jossa hän viihtyi ja jonne hän haluaa palata vielä uudestaan. Könkkölän toiminnasta lisätietoa: www.konkkolantila.fi

Joskus työllistymisen polulla voi tulla eteen myös uudelleen koulutus. Ismo haaveilee sähköalan koulutuksesta, aiempi koulutus on kiinteistöalalta. Erityistä tukea tarvitsevalle nuorella ja aikuisella on mahdollisuus myös yksilöllisesti suunniteltuun tuettuun oppisopimuskoulutukseen. Kätevän tekee tiivistä yhteistyötä ammattioppilaitos Spesian kanssa. Oppisopimusneuvottelujen lisäksi yhteistyö on tarpeen nivelvaiheissa, koulutuksen loppupuolella ennen siirtymistä työn etsintään. Kätevän ohjaajat vierailevat esimerkiksi opiskelijan työssäoppimispaikalla.

Jonna Ahosen työpaikan etsintään on kuulunut myös Job Shadow -päivä (työssä varjostaminen) Kotikaaren palveluta-

lossa. Yleiseurooppalainen Job Shadow day mahdollistaa työelämään tutustumista – silloin tukea tarvitseva henkilö seuraa päivän ajan ammattilaisten työskentelyä. Päivän kokemukset herättivät Jonnan mielenkiinnon vanhusten kanssa seurusteluun ja esimerkiksi lehden lukuun heille.

Hyvä lukija: Voisiko sinun työyhteisösi olla Job Shadow päivässä mukana ensi vuonna? Lisätietoa saa mm. www.vates.fi.

Haastattelupäivänä, maanantaina 8.10.2018, tapasin kuusi kätevästä, mutta heitä on huomattavasti enemmän. Valmennettavia Kätevän ”kirjoilla” on noin 70. Suurin osa heistä on joko avotyössä tai palkkatyössä. Kaikki työssä käyvät saavat Kätevän ohjaajien tukea omilla työpaikoillaan. Vertaistukea ja sosiaalista yhdessäoloa mahdollistaa yhteiset tapaamiset Kätevän tiloissa sovituina aikoina. Kaikilla neljällä ohjaajalla on ohjaustapaamisia myös työpaikoilla; mm. kaupassa, päiväkodissa, vanhushuoneissa, kahvilassa tai siivous- ja kiinteistöalan työpaikoilla. Työvalmennuspalvelu Kätevän tukee valmen-

nettavien lisäksi myös työnantajia kaikissa työllistymisen vaiheissa. Kätevän ohjaajat ovat mukana esimerkiksi työhön perehdyttämisessä, räätälöivät työtehtäviä työnantajan tarpeiden ja valmennettavien kykyjen mukaan sekä antavat työntajille palkkaamiseen liittyvää tietoa. Mahdollisissa pulmatilanteissa Kätevän ohjaajat auttavat selvittämään niitä.

Ohjaaja Martti Särkkä painotti, että Kätevässä kuunnellaan valmennettavien toiveita ja etistään yhdessä mielenkiinnonkohteita ja kunkin omia vahvuuksia. Työllistymissuunnitelmat ovat hyvin yksilöllisiä. Haaveistahan kaikkia alkaa. Oma unelmaansa pääsi toteuttamaan myös Miro Pappi. Hän on musiikkimiehiä ja soittaa esimerkiksi Ilo-bändissä ja hän on päässyt tekemään vapaaehtoistyötä Tanssisali Lutakkoon. Haaveet myös muuttuvat ja nyt hän haaveilee toimistotyöstä. Miro on mukana Kätevän työvalmennuksessa kolmena päivänä ja talonmiehen työssä Lutakossa kahtena iltapäivänä viikossa. Kätevässä on työvalmennuksen eri osa-alueita tukeva

viikko-ohjelma, jota viedään eteenpäin niiden valmennettavien kanssa, jotka sille hetkellä ovat paikalla. Haastattelupäivänä oli tulossa tukea stressin hallintaan opiskelija Susanna Lahdelman ohjauksessa. Työhyvinvointia tuetaan vertaistuellalla, keskusteluilla ohjaajien kanssa ja vaikkapa ulkoillen ja viikoittaisella liikuntasali vuorolla. Työelämän pelisääntöjen ja esimerkiksi työlainsäädännön tietojen vahvistaminen on myös osa Kätevän ohjelmaan.

Haastattelussa mukana Kätevän valmennettavat: Jonna Ahonen, Ville Markkanen, Miro Pappi, Ismo Pärssinen, Tuomo Tamminen ja Ville Virtanen. Kätevän ohjaajista Martti Särkkä ja toimintaterapeuttiopiskelija Susanna Lahdelma Kätevässä työskentelee myös ohjaajat: Juha Hurmerinta, Jenna Lahti ja Juha Solismaa.

Vierailulla Kätevässä kävi HELENA KOSKIMIES Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tuki ry:n varapuheenjohtaja

VANHEMPI/ LÄHEINEN

SIDONTAKURSSI

Tule tekemään adventtikranssi Kukkakauppa Ruusuupuuhun, Tapionkatu 18, ke 28.11 klo 17.30.

Maksu 25 € sisältää ilta-palan ja tarvikkeet.

Ilmoittautumiset
Maija K Jaatiselle,
p. 050 3076713 tai
jaatinenmk@gmail.com

SENIORIVANHEMPI/ LÄHEINEN

TAPAAMISET

joka kuukauden ensimmäisenä torstaina pääkirjaston kahvilan kabinetissa klo 13.00-15.00. Tule jutustelemaan ja kahvittelemaan. Kysellä voit Maija K Jaatiselta p 050 3076713

Tervetuloa mukaan!

kuvat: www.papunet.net/kuvapankki

Sateenkaaren työkeskus Viitasaarella

Sain vinkin ”seinätömästä päivätoiminnasta” Viitasaarella. Siihen piti ehdottomasti päästä tutustumaan ihan paikan päälle. Kauniina syysaamuna oli leppoisaa ajella pohjoiseen Keski-Suomeen. Perillä minut yllätti monipuolinen, erilaisten työ- ja päivätoimintojen keskus Sateenkaari. Sain hyvän perehdytyksen niin ohjaajilta kuin erityistä tukea tarvitsevilta asiakkailtakin.

Ohjaaja Erkki Hyppönen on työskennellyt Sateenkaaren työtoiminnan ohjaajana jo 31 vuotta. Hänen kanssaan muistelimme työtoiminnan historiaa; perinteiset kudonta-, puu- ja metalliosastot erilaisien työko-

neineen ja kangaspuineen ovat vaihtuneet monipuolisempaan asiakkaiden tarpeita ja toiveita vastaavaan tekemiseen. Alihankintatöinä tehdään lajittelu-, pussitus- ja kokoonpanotöitä, joita pääosin saadaan lähellä

sijaitsevasta Pislän tehtaasta. Erkki on arvioinut puolentoista vuoden ajalta, että työtoiminnossa tehdään keskimäärin 3000 eri alihankintatuotetta päivässä. Ryhmä on käynyt myös vierailulla Pislän tehtaalla

tutustumassa vastaavaan toimintaan ja rautakaupastakin on löytynyt tutuksi tulleita tuotteita. Erkin työparina toimii ohjaaja Johanna Kumpulainen. Alihankintatöitä on monenlaisia ja päiviin saadaan muu-

Kari Hakonen ja Jari Paananen tekevät tarkkuutta vaativaa alihankintatyötä, kumpikin omaa osuuttaan, Kari leikkaa narua määrämittaam ja Jari pussittaa narun ja laittaa siihen tuoteselosteen.

takin vaihtelevaa, asiakkaiden toveista lähtevää toimintaa, vaikkapa maalaustaidetta ja ulkoilua. Sateenkaaren asiakkaiden päiväohjelma vaikuttaa hyvin yksilölliseltä ja kunkin tarpeisiin räätälöidyltä. Keittiötoihin osallistuminen ohjaaja Kirsi Niskasen kanssa tuo vaihtelua ja vahvistaa keittiötyöhön liittyvää osaamista. Johanna Kumpulainen.

Päivätoiminnan ryhmässä on päivittäin 6-7 asiakasta, joilla on sekä yhteinen päiväohjelma että yksilölliset valinnaiset toiminnot päivän aikana. Kuvitettua päiväohjelmaa on helppo seurata ja palauttaa mieleen seuraava toiminta. Ohjaaja Katja Ylälehto-Hakonen korosti, että jokaiselle pyritään löytämään mukavaa puuhaa, ei "pakkopullaa". Katjan ohjaajapari on Riitta Raatikainen. Syksyn puuhiin kuuluu jo joulukoristeiden ja -korttien askartelu. Ihana tervan tuoksu tuli vastaan jo ulko-ovella. Tervatut jouluton-

Sateenkaaren väki oli edellisenä päivän osallistunut Pihtiputaan karaokelaulukisaan. Matti Arkimaa voitti kultamitalin laululla Täällä pohjan tähden alla.

Kuvassa Matti Arkimaa esittelee ylpeänä mitaliaan Sateenkaaren päivätoiminnan tiloissa. Matti toimii "apuhjaajana" päivätoiminta-ryhmässä ja avustaa asiakkaita mm. ulkoilussa.

tut valmistuvat useamman asiakkaan yhteistyössä, jokaiselle muokataan sopiva työvaihe. Näitä veikeitä tonttujen myyntiä Sateenkaarella. Vinkkinä myös: joulumyyjäiset tulossa 29.11.2018.

Askartelun ohessa on mahdollisuus monenlaisen muuhunkin puuhaan. Erja Hännisellä oli tänään pyykkivuoro. Hän kertoi

Kuvissa tonttujen ja muutakin työkeskuksessa valmistettua. Veikeitä tonttujen myyntiä Sateenkaarella.

VINKKI: joulumyyjäiset tulossa 29.11.2018.

Aistihuone tarjoaa asiakkaille elämyksiä ja mahdollisuuden myös rauhoittumiseen, kahdenkeskistä aikaa ohjaajan kanssa. Kuvassa aistimuksia koekemassa Katriina Ala-Korpi.

Sateenkaaren työkeskus... jatkoa

laittavansa pyykki koneeseen, sitten kuivumaan, laskostaan ne ja laittaa paikoilleen värikoodien mukaan.

Vierailun ”emäntänä” toimi ohjaaja **Hertta Niskanen**. Hän toimi ohjaajana toisessa päivätoimintaryhmässä yhdessä **Laura Koiviston** kanssa. Tässä ryhmässä asiakkaiden tarpeet ovat hyvin moninaisia ja jokaisen yksilölliseen viikko-ohjelmaan kuuluu päivätoimintaa kahdesta neljään päivään viikossa.

Aamut alkavat virittäytymisellä päivään, päivään ohjelmaan saattaa kuulua esimerkiksi aistien herkistelyä, ulkoilua, musiikkia, äänikirjojen kuuntelua ja tunnistelukirjojen ”lukemista”. Celia-kirjaston palvelut ovat ahkerasti käytössä. Ohjaajat painottavat arjen kiirettömyyttä. Lepo ja perushoito vievät osan ajasta. Erilaiset kädentaitopuuhdat on mietitty yksilöllisesti ja ne tarjoavat myös monenlaista aistikokemusta – joulumyymäläisiin valmistuu kauratäytteisiä tyynyjä.

Vuorovaikutuksen merkitys ja kommunikaatiokeinojen monipuolisuus tulevat hyvin esiin päivätoimintaryhmien arjessa. Osa asiakkaista kommunikoi pääosin tukiviittomin ja osa hyötyy kuvitetusta kommunikaatiokansioista.

Päiväohjelmat ja erilaiset arjen toiminnot on ositettu vaiheisiin ja kuvitettu. Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot mahdollistavat asiakkaiden äänen kuulumisen ja omien valintojen tekemisen.

Vihdoinkin pääsemme keskustelemaan ”seinättömästä päivätoiminnasta”, jossa Hertta ja Laura toimivat myös ohjaajina Sateenkaareissa työskentelyn ohessa.

Tämä toiminta on tarkoitettu niille monitarpeisille asiakkaille, joiden on vaikea tai mahdo-

Paanasen Jukka-Pekka istuu keskittyneenä tietokoneen äärellä ja kirjoittaa. Ruokatauon jälkeen saan tustua hänen tekstiinsä. Häneltä oli toivottu kirjoitusta edellisen päivän karaokekilpailusta. Kyllä tekstistä löytyikin kuvausta tiivistunnelmallisesta kisasta. Lisäksi oli tekstiä tärkeistä aiheista; hellyys, rakkaus, ihmissuhteet ja niihin liittyvät vaikeudet. Jukka Pekasta kirjoittaminen on parasta ja onneksi siihen on mahdollisuus päivätoiminnassa.

tonta päästä ryhmäkodin ulkopuolella. Kahtena päivänä viikossa ohjaajat jalkautuvat Viitalinnan ryhmäkotiin ja Savivuoren asuntoihin asiakkaidensa luo. Hertan mukaan tämä on mielekästä toimintaa asukkaalle tutussa kotiympäristössä. He voivat hyödyntää Sateenkaaren materiaaleja ja myös asukkaiden omia juttuja. Tärkeää on kiireetön läsnäolo, kahdenkeskinen aika – yhteisen kokemuksen jakaminen ja asiakkaan olotilan tulkitseminen. Tehdään niitä asioita, joista asiakas nauttii.

”Pieniä tekoja ja pienistä aisoista iloitsemista.” Ohjaajat on otettu vastaan hyvin ja ryhmäkodin väeltä kerätty palaute on ollut positiivista.

Lopuksi keskustelen vielä vastaavan ohjaajan, kuntoutusohjaaja **Arja Vuorelan** kanssa.

Sateenkaari toimii myös ”tukikohtana” avotyössä oleville. Tällä hetkellä Arja tukee noin kymmentä avotyössä käyvää ja heidän työyhteisöjään. Viitasaarella on Arjan mukaan avoin ja positiivinen asenne vammaisten henkilöiden työllistämiseen avotyössä.

Sateenkaaren ”monitoimikeskus” ilahdutti erityisesti yksilöllisillä ratkaisuilla ja aurinkoisella ilmapiirillä.

Kiitokset vierailusta Sateenkaaren väki!

HELENA KOSKIMIES

PERINTEISET JOULUMARKKINAT

Hippoksella 1.12.2018 klo 10-15.

Yhdistyksen pöytä nro 23 jossa tarjolla kakkuja, saaristolaisleipää ja joulukortteja.

Lämpimästi tervetuloa!

"Olen onnekas mies", sanoi Janne syysloman rauhasta

Reilut nelikymppinen Janne on käynyt päivätoiminnoissa Päivätuvalla Kortepohjassa koko sen ajan, kun Päivätupa on ollut olemassa eli syksystä 2010. Jannella on kotipäivä tiistaisin eli silloin hän jää asumisyksikköön Nevakodille, eikä lähde päivätoimintoihin.

Janne kirjoittaa ohjaajan tuella kirjain kerrallaan eli fasilitoi. Vastaukset tämän jutun kysymyksiin ja suorat lainaukset on saatu Jannelta tuetulla kirjoittamisella. Joskus Jannea laulattaa ja hän laulaakin vanhoja iskelmiä. Suosituimpia ovat Hummani hei ja Mörkö se lähti piiriin. Joskus Janne kertoo myös merisään tilanteen niin kuin on radiossa nuorempana kuullut.

Nyt syyslomaviikolla osa asiakkaista ja ohjaajista on ollut lomalla ja väkeä on ollut paljon vähemmän Päivätuvalla kuin yleensä. Seitsemän ryhmän sijasta ryhmiä on ollut 2 – 3, sillä eri ryhmiä on yhdistelty. Janne totesikin parin päivän kokemuksella lomaviikon keskiviikon ja torstain ryhmästään:

Olen onnekas mies, koska täällä on hiljaista. Jannen oma ryhmä on äänekkäämpi.

Ryhmät ovat profiileiltaan todella erilaisia, on esimerkiksi kädentaitoryhmä, kaksi ikääntyneiden ryhmää ja autismin kirjon ryhmiä. Jo pelkästään ryhmässä toimiminen voi olla asiakkaalle haaste, samaten kommunikointi ja sosiaaliset tilanteet.

Kysymykseen, mitä Janne haluaisi tehdä päivätoimin-

Janne leipoo

Lavistunnilla

noissa, Janne vastasi kirjoittamalla:

Haluan ulkoilla, haluan keskustella kuulumisista, haluan hullutella. Kysyin tarkennusta. Janne kertoi, että kivaa tekemistä.

Päivätuvalla tehdään monenlaisia asioita, esimerkiksi ulkoillaan, osallistutaan aistituokioihin, harjoitellaan tunteiden tunnistamista, leivotaan, askarrellaan, käydään elokuvissa ja retkillä kahviloissa. Janne pitää retkisistä. – Hyviä kohteita, Janne tuumasi.

Jannen musiikkimaku on selkeä. - Kaija Koo, vastasi Janne kysyttäessä musiikki- mausta ja lempiartisteista.

Jannen syyslomatunnelmia
Päivätuvalla taltioi ohjaaja
ANU JUSSILA

Materiaalin tunnustelua

Kehitysvammaviikon näyttelystä...

Ikkuna

Yläpuolella
Päiväkeskuksen arkea:
astianpesukoneen lasta-
usta.

Kesän riemuja:
Porkkananauhan
istutusta.
Vieressä oikealla, vipinää
viljelypalstalla.

Asumista ja yksilöllistä tukea vammaisille henkilöille

Aitoa elämää turvallisessa ympäristössä!

Tutustu
asuntoihimme
internetissä!

→ www.ksvs.fi

Kysy vapaita asuntojamme:

☎ 020 766 1181 tai vammaispalvelusaatio@ksvs.fi

Keski-Suomen
vammaispalvelusäätiö

vammaispalvelusaatio@ksvs.fi
Matarankatu 4, 40100 Jyväskylä

JÄRJESTÖASIAA

STRATEGIA 2025

Keski-Suomen kehitysvammaisten Tuki ry 6.9.2018

Visio 2025:

Arjen kohtaamispaikka perheille - aktiivisesti verkottunut toimija

Arvot:

Vertaisuus, mahdollistava, kannustava

Strategia:

- Luodaan digitaalinen kohtaamispaikka jäsenille

- Kehitetään Tulppaanilehteä teemoittelun pohjalta
- Kehitetään perheiden arjen kohtaamisia yhteistyökumppaneita hyödyntäen
- Etsitään kohtaamisen mahdollistava tila/paikka
- Kehitetään pienten lasten perheiden tarpeita vastaavaa toimintaa
- Aktivoidutaan oppilaitosten kanssa monialaiseen yhteistyöhön
- Tuetaan omaisten jaksamista mahdollistamalla voimaannuttavia kohtaamisia

OLLI-PEKKA HAVERINEN

Tämän paikallisyhdistyksen tiedotteen lisäksi jäsenemme saavat valtakunnallisen Kehitysvammaisten Tukiliiton Tukiviesti-lehden tai selkokiehisen Leija-lehden.

Mikäli osoitetietosi muuttuvat, tee ilmoitus. Lomakkeen löydät osoitteesta

www.kvtl.fi/fi/paikallinen-toiminta/yhdistyksen-materiaalisalkku/yhteystieto--ja-osoitteenmuutoslomakkeet/

Sähköpostitse muutos: [sinikka.niemi\(a\)kvtl.fi](mailto:sinikka.niemi(a)kvtl.fi), Lisätiedot, puh. 020 7718200